

VERJAARDAGSKALENDER

Kloosters, agro-ecologie en zingeving

Jessie ontwerpt

Onderzoek Dominicanenklooster Zwolle i.s.m. Wetenschapswinkel WUR

DOMINICANENKLOOSTER EN AGRO-ECOLOGIE

Het Dominicanenklooster had als wens te onderzoeken wat haar rol kan zijn in het stimuleren van agro-ecologie in de omgeving van Zwolle. In November 2021 is Father Godfrey Nzamujo uit Benin op uitnodiging van het Dominicanenklooster naar Zwolle gekomen. Godfrey heeft in Benin een voormalige vuilstortplaats getransformeerd tot Zero Waste landbouwbedrijf waar geen afval bestaat: het Songhai center. Godfrey beargumenteert dat in de natuur alles onderling verbonden is en op deze manier biedt zijn verhaal hoop en veerkracht in deze tijd van ecologische crisis. Rond zijn verblijf is door het Dominicanenklooster in Zwolle de werkweek 'GROND' georganiseerd, waarin ervaringen uitwisselen en inspiratie centraal stonden.

Om de wens van het Dominicanenklooster verder uit te werken is een project opgesteld met de Wetenschapswinkel van Wageningen University & Research. Verschillende studenten hebben zich door middel van interviews, een

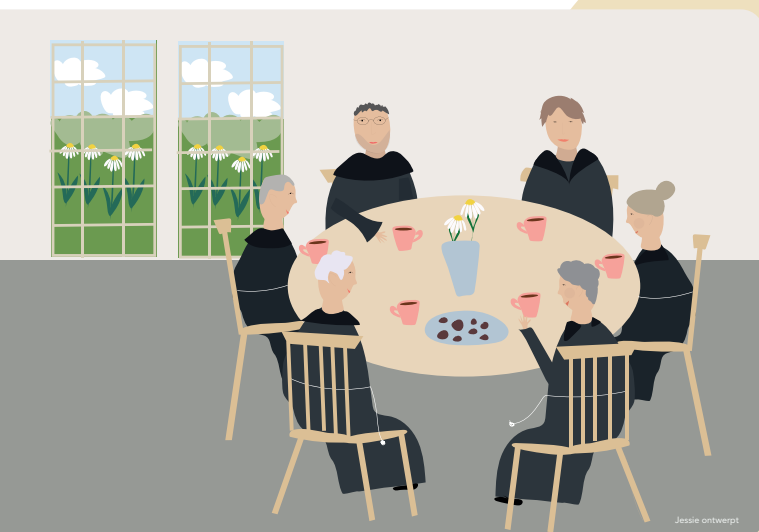
enquête en reflectiegroepen verdiept in deze vraag. Daarnaast hebben twee studenten een maand lang van de Zwolse gastvrijheid mogen genieten tijdens hun verblijf bij een gastgezin in Zwolle. Dominicanen staan voor een open manier van geloven en hebben als doel om tegenstellingen bij elkaar te brengen, zoals bidden en doen. Het onderzoek heeft zich ook gericht op hoe uiting wordt gegeven aan dit Dominicaanse gedachtegoed.

Graag dragen wij door middel van deze verjaardagskalender bij aan het in het leven houden van het agro-ecologische erfgoed van het Dominicanenklooster en andere kloosters. In deze kalender staan korte teksten met daarin inspiratie vanuit andere kloosters in Nederland en resultaten uit het onderzoek. We hopen u hiermee te informeren en te inspireren!

Wageningen, maart 2022

Else Giesbers

Margriet Goris

“Agro-ecologie is een geïntegreerde benadering die zowel ecologische, als sociale concepten en principes toepast in het ontwerp en beheer van voedsel en landbouwsystemen. Het zoekt naar een optimale interactie tussen planten, dieren, mensen en de omgeving, rekening houdend met de sociale aspecten die moeten worden gewaarborgd voor een duurzaam en eerlijk voedselsysteem.”

– Voedsel- en Landbouworganisatie van de Verenigde Naties (FAO)

JANUARI

Het agro-ecologisch erfgoed van kloosters

Net als Inheemse kennis en boerenkennis van kleinschalige, duurzame familie landbouw is de agro-ecologische kennis van kloosters tot stand gekomen in interactie met de natuur. In deze interactie met natuur zijn lokale voedselgemeenschappen ontstaan, die uitgaan van de lokale situatie en daarom niet afhankelijk zijn van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen, dure investeringen en van export en import. Kennis, arbeid, land en voedsel is in eigen beheer en geen handelswaar. Hiermee houden ze zeggenschap over hun eigen voedsel en waarborgen ze de kennisoverdracht van boeren met de natuur. Op heel veel verschillende manieren wordt de agro-ecologische kennis en praktijken, en het verhaal van kloosters over zingeving in de landbouw overgedragen naar de lokale gemeenschap. Vele mooie voorbeelden hiervan staan in deze kalender. Ook kunnen er excursies voor gangbare en agro-ecologische boeren naar kloostergemeenschappen worden georganiseerd om onderling kennis uit te wisselen. Verder kunnen kloosters (en kerken) met het verstrekken van duurzame pachtcontracten een rol spelen in het ondersteunen van agro-ecologische landbouw in hun omgeving. Hiermee kunnen zij aansluiten op recente ontwikkeling van landcoöperaties en landfondsen voor agro-ecologie. Kortom kloosters spelen een belangrijke rol in de transformatie naar duurzame landbouw.

“We erkennen dat we als mensen slechts een deel van de natuur en de kosmos zijn. We delen een spirituele band met ons land en met het web des levens.”

– Nyéléni verklaring over agro-ecologie (2015)

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____
- 31 _____

■ FEBRUARI

Vernieuwende tradities en het Dominicanenklooster

In het welbekende Dominicanenklooster in Zwolle is men benieuwd naar hoe er een brug kan worden gelegd tussen het Dominicaanse gedachtegoed en groene praktijken. Kortgezegd is het klooster op zoek naar praktijken die zowel goed zijn voor mens als aarde en waarbij deze in harmonie met elkaar zijn. Daarnaast zijn ze op zoek naar verbindingen tussen het klooster en Zwollenaren. Een voorbeeld van waar groene praktijken worden uitgevoerd in Zwolle is op de Warmoezerij.

De Warmoezerij is een jong tuinbouwbedrijf waar een rijke variatie aan groenten en fruit op een agro-ecologische wijze wordt geteeld. Agro-ecologie is een manier van landbouw waarbij ecologische en sociale aspecten worden gecombineerd. Dit houdt in dat er optimaal gebruik wordt gemaakt van natuurlijke hulpbronnen en diensten die rekening houden met de mens en de natuur en haar welzijn. Bij deze manier van landbouw wordt er dus voor de gehele Schepping en haar relaties gezorgd. U kunt zelf genieten van deze met aandacht geteelde groenten door u te abonneren op een wekelijks groentepakket. De Warmoezerij verbouwt ook oerzaden; zaden van bedreigde Inheemse wilde planten. Deze zaden worden opgekweekt tot nieuwe zaden of het volgende groeiseizoen weer gebruikt. Kortom, de Warmoezerij biedt grond voor vruchtbare verbindingen met het Dominicanenklooster in Zwolle.

“Er is een Bijbeltekst, [dan] zegt God tegen Mozes: ‘Ga niet verder, de grond waarop je staat is heilige grond.’ En ik denk dat we zo de aarde moeten benaderen. Als heilige grond. Gewoon niks meer en niks minder. Gewoon er zorg voor hebben.” – Lekendominicaan

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____

■ MAART

Onderzoeksresultaten Masterscriptie Amy Wortel

Naar aanleiding van het bezoek van Godfrey Nzamujo zijn velen geïnteresseerd geraakt in agro-ecologie. Tijdens mijn onderzoek merkte ik hoeveel duurzame acties er individueel en gezamenlijk worden uitgevoerd binnen de kerkgemeenschap. Om dit enthousiasme voor duurzaamheid te combineren met agro-ecologie, heb ik onderzocht welke waarden van mens-natuur relaties, spiritualiteit en sociale cohesie van de kerkgemeenschap een rol kunnen spelen in het vormen van een voedselnetwerk. Dit voedselnetwerk houdt in dat de kerkgemeenschap samenwerkingen aangaat met boeren, zodat zij lokale en ecologische producten verbouwen die de parochianen kunnen kopen. Ik concludeer dat de kerkgemeenschap en lokale boeren het gevoel van rentmeesterschap voor de natuur delen en bovendien ervaren zij allen spiritualiteit in de natuur. Dit kan in de vorm van het ervaren van het mysterie of God in de natuur en/of meditatieve gevoelens zoals rust en reflectie in de natuur. Door deze gevoelens samen te delen wordt er ook tussen mensen een verbondenheid gecreëerd. Verder heb ik geobserveerd dat de sociale cohesie in de kerkgemeenschap erg sterk is, waarbij inclusie, participatie en het delen van normen en waarden de kernwaarden zijn. Om een succesvol voedselnetwerk te creëren, zal de relatie tussen de kerkgemeenschap en boeren moeten worden versterkt, waarbij (h)erkenning als belangrijkste waarde is genoemd.

“Wij vragen U of U onze natuurlijke neiging tot cynisme, ontkenning, angst en wanhoop wilt wegnemen en ons helpt de moed te vinden ons te openen voor grotere waarheden, een grotere nederigheid en een grotere zorg voor elkaar en de hele schepping”

– Vertaald uit voordracht Godfrey Nzamujo

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____
- 31 _____

■ APRIL

De Huijberg: een thuis met een verhaal én een boodschap

In het uiterste hoekje van Nederland, tegen de Belgische grens aan, is leefgemeenschap De Huijberg gevestigd. Deze leefgemeenschap woont op de grond van het klooster van de Broeders van Huijbergen en leeft vanuit hetzelfde gedachtegoed als de broeders waarbij eenvoud, gelijkwaardigheid, gemeenschap en de aarde centraal staan. De Huijberg en de broeders werken met plezier samen. Aan de hand van ecologische processen wordt met liefde voor Moeder Natuur getuinierd. Zo wordt er in de permacultuurtuin ruimte gegeven aan het bodemleven om zich te ontwikkelen en wordt er minimaal geploegd. Bijenvolken helpen een handje, mos uit de tuin houdt vocht vast en materialen uit de tuin worden gerecycled als compost. De oogst dient ter zelfvoorziening en overschotten worden gedeeld met de broeders en lokale voorbijgangers. De tuin staat vooral voor het uitwisselen van kennis, zelfontwikkeling en bezinning. Vanuit de waarde die gehecht wordt aan gemeenschapsleven zijn er op initiatief van de leefgemeenschap al vele samenwerkingen aangegaan. Zo krijgen kinderen van de naastgelegen basisschool elke vrijdagmiddag moestuinles, is er een open dag voor lokale ondernemingen en is de gemeenschap lid van een lokale vereniging voor ecologisch tuinieren. Zo betreft De Huijberg mensen bij de kloostergemeenschap, waardoor hun gedachtegoed voortleeft.

"Wij noemen elkaar broeders en zusters, en dat moet je waarmaken hè. En dat houdt dus in dat je elkaar niet voorbijloopt, dat je aandacht voor elkaar hebt. Dat je elkaar ziet, dat je elkaar helpt. Dat je solidair bent met elkaar." – Broeder Wijbe

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____

Trappisten Abdijs Lilbosch Echt: een land op zich!

In Echt, Zuid-Limburg is het Trappisten Abdijs Lilbosch gevestigd. Het is een zelfvoorzienend klooster waardoor de Trappisten in staat zijn een naar binnen gekeerd leven te leiden. De Abdijs beschikt over 150 hectare landbouwgrond, dat onderverdeeld is in 3 'schillen': de kern vormt de abdijs, omringd met een moestuin, fruitboomgaard met oude appelrassen en eigen bijenvolken en een wandel-, meditatie- en stiltetuin, en als laatste een grote schil landbouwgrond voor akkerbouw en het houden van Livar varkens. Het Livar kloostervarken wordt gehouden volgens het principe meebewegen met het dier. In de praktijk betekent dit dat de varkens altijd naar buiten kunnen gaan om in de modder te rollen, of naar binnen kunnen gaan om in het stro te liggen. Voor de vermarkting werken de Trappisten samen met lokale boeren. Zelf eet de orde vegetarisch. Ze gebruiken bonen als eiwit vervangende kost. In hun manier van landbouw gaan de Trappisten 'organoleptisch' te werk. Dat betekent dat zij gebruik maken van hun zintuigen en zich niet laten leiden door een agenda. Het contact naar de buitenwereld vindt voornamelijk plaats via de vrijwilligers. Zij ontvangen de gasten die komen voor bezinning en zijn verantwoordelijk voor de abdijswinkel. Met andere abdijen worden kloosterproducten uitgewisseld en is de Trappistenorde tot een federatie verenigd.

"Ik denk dat wat we voor ogen hebben is een manier van leven: meer verbonden met de natuur, meer gemeenschapsvorming. Dat is wat Songhai doet, daar zie je weer concreet dat mensen leven met de natuur, met elkaar."

– Broeder Jozef

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____
- 31 _____

Agro-ecologie en Dominicaanse waarde

Wat is de connectie tussen agro-ecologie en Dominicaanse waarden? Waarschijnlijk meer dan u denkt! Uit een enquête onder de DKZ-gemeenschap zijn een aantal Dominicaanse waarden naar voren gekomen die hun verbintenis met natuur laten ervaren. Dankbaar zijn is er daar één van. In het geloof wordt dankbaarheid geuit voor de oogst en het voedsel dat men nuttigt. Mensen gaven verder aan dat ze proberen voor de meest milieuvriendelijke en/of lokale optie te kiezen, wanneer ze voedsel kopen en zo dankbaar te zijn voor wat de aarde geeft. Door samen te eten en stil te staan bij het voedsel dat genuttigd wordt, kan deze dankbaarheid geuit worden. Verder werd ook bezinning genoemd als een belangrijke Dominicaanse waarde. Door te mediteren, in de natuur te wandelen of op een andere manier met bezinning bezig te zijn, kan iemand een sterkere connectie met natuur voelen. Daarnaast werden communicatie en kennisdeling genoemd als belangrijke waarden. In de enquête zeiden mensen dat zij het belangrijk vinden om te praten over hun connectie met natuur en emoties die dit oproept, en na te denken over gedrag dat mensen kan stimuleren om hun eigen relatie met natuur te begrijpen en te ontwikkelen. Het organiseren van reflectiegroepen zoals 'Groep van eenvoud' is een mooi middel waarin deze waarden samen komen.

"Je ziet meteen dat alles om je heen groeit, verdort, en doodgaat. (...) [Aan] een droge boon zie je geen leven, maar de kiem zit erin. Dus dan stop ik het in de grond en volgend jaar zal het er weer zijn."

– Zwolse boer

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____

Museum Krona: gevarieerd beleven

Abdij Maria Refugie van de Zusters Birgittinessen is één van de kloosters die Brabant rijk is. De nonnen die in deze abdij leven, leven vooral een afgesloten bestaan. Zij hebben een eigen tuin die tegenwoordig voornamelijk dient als siertuin en waaruit bloemen worden geplukt voor op het altaar. Bij de abdij zit ook een museum en museumtuin: Museum Krona. Met dit museum en haar tuin wordt er juist wel verbinding gezocht met het publiek.

In de museumtuin worden er groene praktijken uitgevoerd. Deze tuin is een replica van een middeleeuwse 'cruydhof': een strak ingedeelde kruidentuin met verschillende bedden welke worden omsloten door paadjes en buxushaagjes. In de tuin groeien 150 verschillende planten welke onder te verdelen zijn in vier groepen: geneeskrachtige planten, keukenkruiden, verfstofplanten en zeldzame inheemse gewassen. Vroeger werden deze planten gebruikt voor desbetreffende functies, zoals dat de verfstofplanten werden gebruikt om verfstof te maken. Tegenwoordig is dat niet meer het geval en hebben de planten een esthetische, educatieve, symbolische en 'beleef'-functie. De tuin is vrij toegankelijk en dus een heerlijke plek om op een vrije middag zelfstandig doorheen te struinen met een audio-tour, of deel te nemen aan één van de vele groepsactiviteiten zoals lezingen of een high-tea.

"Ik vind het fantastisch, als een middeleeuwse Dominicaan zoals Eckhart zegt dat God in alles vertegenwoordigd is. Nou, dat vind ik prachtig. Dan denk ik 'als dat zo is, dan betekent dat ook dat je er ontzettend verantwoordelijk mee om moet gaan'"

– Bewoner van Dominicanenklooster Zwolle

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____
- 31 _____

AUGUSTUS

Een kloosterlijke dans met de heilige grond

voorlopige onderzoeksresultaten masterscriptie Anouck Fietje

Spiritualiteit kan worden omschreven als het zoeken naar een doel en betekenis, en het ervaren van verbondenheid en zelf-overstijging. In het verleden werd er binnen het Christelijk geloof niet altijd evenveel aandacht geschonken aan de relatie tussen deze kenmerken van spiritualiteit en de fysieke Aarde. Het Dominicanenklooster in Zwolle ziet de aarde en alles wat hierop leeft als deel van de schepping en daarom wil het klooster 'leren dansen met de natuur'.

Op het moment dansen de broeders van het Dominicanenklooster met de aarde op een manier die bij de traditionele identiteit van de predikersorde past: ze leren en worden geïnspireerd door onder andere de Bijbel en religieuze figuren. Bijvoorbeeld door Franciscus van Assisi die in het Zonnelied de aarde beschrijft als onze moeder. Deze visie op de relatie met de aarde wordt door de broeders vervolgens door preken, kerkliederen, lezingen en andere (religieuze) activiteiten naar buiten gebracht. Deze kerkelijke ervaringen zijn op hun beurt een bron van inspiratie voor de parochieleden van de kerk. Zij dansen vervolgens op hun eigen manier met hart, hoofd en handen met de aarde en zijn zoekende hoe ze dit nog meer met de handen kunnen praktiseren. De manier waarop de Zwolse geloofsgemeenschap hun relatie met de aarde ziet, is net als agro-ecologie relationeel en sluit hierdoor naadloos op elkaar aan!"

*'When we dance with nature,
nature will smile back at us.'*

– Godfrey Nzamujo

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	
11	
12	
13	
14	
15	
16	
17	
18	
19	
20	
21	
22	
23	
24	
25	
26	
27	
28	
29	
30	
31	

SEPTEMBER

Clarissen Megen: groene vingers én groene recepten

De zusters Clarissen van klooster Sint-Josephsberg Megen koken zelf hun eten, naar traditie geheel vegetarisch. De producten die zij daarvoor gebruiken komen voor het grootste deel uit de eigen tuin. Om dit door kunnen zetten heeft het klooster een toekomstvisie gebaseerd op vier pijlers: (1) uitbreiden van het gastenverblijf; (2) aandacht besteden aan productlijnen; (3) duurzaamheid en (4) De Tafel van de Heer. Zorg voor de schepping en voor de natuur heeft de laatste jaren steeds meer aandacht gekregen bij de zusters. Daarom is er een voedselbos aangelegd, en is de moestuin omgevormd tot een permacultuurtuin; een tuin waarin veel aandacht is voor de functies en onderlinge relaties van planten. Dit is beter voor bodem en dier, en is daarnaast minder arbeidsintensief. Verder wordt het klooster ondersteund door 'de vegetarische zuster'; een productlijn met groentespreads en jamsoorten die bijvoorbeeld kaas en vlees op brood kunnen vervangen. Dit gebeurt in samenwerking met 'De Laarhoeve' - een ontwikkelboerderij voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Om een breder publiek te bereiken met hun kennis en idealen over vegetarisch en duurzaam eten, geven de zusters kookworkshops en kunnen gasten binnenkort door een struintuin lopen om te leren en te genieten van de kloostertuin.

"Het werkt wanneer je danst met natuur, niet als je strest. Dan breek je, omdat je niet naar links danst wanneer de natuur naar links gaat. Je bent dan te gestrest om te dansen en breek je. Observeer, zie wat er gebeurt en omhels het." – Zwolse boer

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____

OKTOBER

Zelf aan de slag

Wilt u zelf meer praktisch bezig zijn met agro-ecologie en de natuur? Hieronder staan verschillende dingen die u zou kunnen doen.

Wilt u graag zelf kruiden verbouwen en heeft u een stukje grond dat u kunt gebruiken? Dan is een kruidenspiraal een optie! Doordat kruiden in de vorm van een spiraal staan, is er een geschikt plekje voor veel verschillende soorten kruiden. Op het internet kunt u veel voorbeelden vinden van kruidenspiralen en uitleg over hoe u er één kan aanleggen.

Als u van wandelen houdt, dan is het kloosterpad in Noord-Brabant wellicht wat voor u. Deze wandelroute van in totaal 330 kilometer bestaat uit vijftien etappes, variërend van 15 tot 29 kilometer. Deze etappes zijn afzonderlijk te bewandelen en brengen u langs 50 (voormalige) kloosters en abdijen. In een aantal kloosters kan ook overnacht worden.

Wanneer u graag met familie, vrienden of kennissen samenkomt en geniet van een maaltijd, kunt u een potluck organiseren. Bij deze gezamenlijke maaltijd neemt iedereen (zelf bereid) eten mee en deelt dat met de anderen. Er gaan verhalen dat potlucks zijn ontstaan vanuit het idee om niets weg te gooien en restjes eten te bewaren voor onverwachte gasten die dan hun geluk in de pot vinden, in plaats van de spreekwoordelijke hond.

“Het is prachtig dat je een gemeenschap probeert te vormen waarin ieders sterke kant naar voren kan komen en zwakke kanten worden opgevangen door anderen. Zo zou een ideale gemeenschap eruit moeten zien, dat je elkaar aanvult zonder dat je jezelf minder voelt” – Broeder Wijbe

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____
- 31 _____

■ NOVEMBER

Groen doet leven in het Emmaus klooster

Het Emmaus klooster in het Brabantse Velp bestaat al sinds 1645 en is daarmee het oudste kapucijnenklooster van Nederland. De kapucijnen leefden met aandacht; zuinigheid en soberheid stonden centraal in hun gedachtegoed. Rond 2014 hebben de laatste kapucijnen het klooster verlaten, maar dat betekent niet dat het klooster nu verlaten is! Het klooster is een toevluchtsoord voor pelgrims, een plek voor retraites, bijeenkomsten en een gastenverblijf. Als gast is het goed vertoeven, want de kok kookt met groenten uit de eigen tuin. Alle zaden die in deze diverse tuin worden gebruikt zijn biologisch geteeld of afkomstig uit het voorgaande oogstjaar. De tuin wordt onderhouden door vrijwilligers en is daarmee ook een ontmoetings- en verbindingsplaats voor mensen uit de omgeving. In de tuinweken die jaarlijks worden georganiseerd, kan iedereen meehelpen en zo ontladen, aarden of gewoon wat frisse lucht opsnuiven!

Ook is dit oude kapucijnenklooster een verbintenis aangegaan met andere kloosters en hebben ze een boekje 'Een weelde aan groen' uitgebracht. Vier kloosters en hun tuinen worden uitgelicht en een mooie fietstocht wordt beschreven. Mocht u in de buurt zijn dan kan een gepassioneerde vrijwilliger u meer vertellen over deze kloosters en de bijbehorende tuinen.

"Naast wat je jezelf kunt, naast alle drukte, is het ook goed om te denken: 'wat is nou mijn grond, waar sta ik, wat is nou de betekenis van mijn bestaan in relatie tot de aarde?'"

– Broeder Jan Laan

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____

DECEMBER

Abdij van Berne: een kloostertuin vol met mooie initiatieven

De Norbertijnen van Berne staan voor geloof en verbondenheid, voor eerlijke verhoudingen tussen mensen en waardering voor hoe iemand is. Om deze verbondenheid uit te dragen ontvangen de broeders vaak gasten in één van de dertig gastenkamers die het klooster rijk is. Ooit was de abdij zelfvoorzienend door hun groentetuin. Deze groentetuin is verdwenen omdat het niet meer haalbaar voor hen is. Desondanks zorgen enthousiaste vrijwilligers voor veel bedrijvigheid door de 7 hectare grote tuin te onderhouden. In de kloostertuin geven de broeders ruimte aan veel lokale initiatieven. Zo is de tuin voor veel mensen een belangrijke ontmoetingsplek en speelt de tuin een rol bij het verbinden van mensen. Er is onder andere een werkgroep die een kruidentuin heeft aangelegd, er wordt abdijsbier gebrouwen, en bezoekers kunnen rondleidingen krijgen. De tuin wordt tevens gebruikt als rustige werkplek voor jongeren met een vorm van autisme. Niet alleen lokale initiatieven krijgen ruimte in de kloostertuin, ook grotere organisaties kunnen hun ideeën verwezenlijken op het terrein. In samenwerking met natuurorganisaties zijn bijvoorbeeld een vleermuizengrot, een insectenmuur en een paddenpoel gerealiseerd. De broeders willen graag bijdragen aan meer verbinding in de samenleving, dus gasten zijn altijd welkom om mee te doen aan de verscheidene activiteiten die plaatsvinden in de abdijs tuin.

“De genade, Gods geest en werken en liefde, die doet geen afbreuk aan de natuur. En dan denk je in eerste plaats natuurlijk aan de mens, aan zijn handelen, maar die verheft het, die maakt het beter!” Gratia non destruit, naturam cet elivat.

– Thomas van Aquino

- 1 _____
- 2 _____
- 3 _____
- 4 _____
- 5 _____
- 6 _____
- 7 _____
- 8 _____
- 9 _____
- 10 _____
- 11 _____
- 12 _____
- 13 _____
- 14 _____
- 15 _____
- 16 _____
- 17 _____
- 18 _____
- 19 _____
- 20 _____
- 21 _____
- 22 _____
- 23 _____
- 24 _____
- 25 _____
- 26 _____
- 27 _____
- 28 _____
- 29 _____
- 30 _____
- 31 _____

Colofon

Else Giesbers en Margriet Goris (Eds),
2022, verjaardagskalender Kloosters,
agro-ecologie, zingeving.
Wageningen: Wageningen University & Research.

Auteurs:

Anouck Fietje
Roel Kapteijns
Amy Wortel
Aline Aarts
Loes Kampherbeek
Maup van de Kerkhof
Rik Verhave
Else Giesbers
Margriet Goris

Illustraties:

Jessie Ontwerpt

Vormgeving:

Dorien Roggekamp
Else Giesbers

Druk:

Groenprint

DOI 10.18174/566356

ISBN 978-94-6447-139-7

Copyright: CC BY-NC-ND

Wetenschapswinkel WUR

Publicatie 380, maart 2022, [www.wur.nl/nl/show/](http://www.wur.nl/nl/show/Herleven-van-agro-ecologische-tradities-in-kloosters.htm)

[Herleven-van-agro-ecologische-tradities-in-kloosters.htm](http://www.wur.nl/nl/show/Herleven-van-agro-ecologische-tradities-in-kloosters.htm)

Student onderzoekers:

Amy Wortel
Anouck Fietje
Roel Kapteijns
Aline Aarts
Loes Kampherbeek
Maup van de Kerkhof
Rik Verhave
Victor Knooren
Junya Nakasugi
Daniel de Groot
Mo Fox
Esther Hofkamp
Simone Catalano

Begeleidingscommissie onderzoek Wetenschapswinkel:

Elsa Eikema
Godfrey Nzamujo
Leo Oosterloo
Jan Laan
Kitty Nijboer
Marjolein Tiemens-Hulscher
Ton Duffhues
Michael Scherer-Rath
Gerard Straver